

- ז. כליו של אדם במקום שיש לו רשות להניחם קונים כדין חצר (יח), ודוקא כשיש להם תוך, אבל כלי שאין לו תוך אינו קונה מדין כלים (יט), ונחלקו הפוסקים אם אויר כלי קונה (כ).
- ח. כלי קונה בסימטא או בחצר של שניהם, אבל לא ברה"ר ולא ברשות מוכר (כא), ויש אומרים שאין כליו קונים בסימטא א"כ מדד או שיאמר לו המוכר לך וקנה (כב).

(יז) ע"י הערה הקודמת מסוגיא דפ' השואל, וכתירוץ רבא דהלכתא כוותיה, דלא בעינן הדביק, וכן כתב הרמ"א בסימן שיג סעיף ג, וכתב הסמ"ע דהיינו דוקא כשלא היה בשום פעם באויר החצר, כגון שהקדים הכלי קודם שיצא הזבל לאויר העולם, עיי"ש. ועי' עוד להלן סעיף כ בדין חצר שכורה. ולהלן בדין כליו של קונה ברשות מוכר, ומדין הפסק נראה דאפילו אין לו תוך חשיב הפסק. וכן אם מונח ע"ג אדם או ביד אדם העומד בחצר לא הוי כמונח.

(יח) שו"ע סימן ר סעיף ג, כמ"ש להלן. וכתב בנה"מ סק"ו דכלי קונה מדין חצר, וחשיב חצר המשתמרת, כמ"ש לעיל סק"ג (ע"י לעיל הערה ו), ולפי"ז במקום שאין קנין חצר, כגון בקטנה אינה קונה גם בכלי, ועי' אור שמח פ"א מה' מכירה שמפרש בדעת הרמב"ם דבכלים יש גם דין חצר וגם דין הגבהה, עיי"ש באריכות, ועי' שד"ח כללים מערכת ק' כלל קיב. (יט) כדמשמע בשו"ע סימן רעג סעיף יג גבי מצודה, ובמחנ"א ה' קנין חצר סימן יא, וכן בהגהותיו על הרמב"ם כתב להוכיח דמחצלת קונה אף בלי תוך, ובמשפ"ש הביא בשם שו"ת בית אפרים אהע"ז סימן קד שהשיג על המחנ"א ודחה ראיותיו, ועי' אבן האזל פ"א מה' זכיה, ובמנח"פ כתב שקופה שאין לה שוליים חשיב כלי לענין קנין, וצ"ע, ועי' חתן סופר שער המקנה סימן י. (כ) דעת רש"י בגיטין דף עט ע"ב דאויר כלי אינו קונה משום שאין מחיצות כלי עשויין לשמור, שאינו עשוי אלא להניח בתוכו, והתוס' שם כתבו דגם אויר כלי קונה, עיי"ש, ובכ"י באהע"ז סימן קלט כתב שמדברי הרמב"ם נראה שסובר כרש"י. וכתב הב"ש דכלי שאין לה שוליים לכו"ע אינו קונה באויר.

(כא) שו"ע סימן ר סעיף ג, וכן ברשות שאינה של שניהם, שהרי אין לו רשות להניח שם כליו, ובמשפ"ש כתב בשם התרו"ח לע"ז דף עא שאם מחזיק הכלי באויר לכו"ע גם כליו של לוקח ברשות מוכר קנה.

כתב בפעמו"ז בשם משפטים ישרים שאם סייע לו להכניס בכליו של לוקח, קנה עכ"פ למי שפרע, דומיא דרושם שהוא סימן שהוא שלו, כמ"ש בפרק י מדין סיטומתא. וכתב הסמ"ע דמ"ש השו"ע

בפשיטות דכליו של לוקח ברשות מוכר לא קנה, אינו אלא לשיטת הרי"ף והרמב"ם שסתמו דכליו של לוקח ברשות מוכר הוא בעיא דאיפשיטא דלא קנה, וה"ה בכליו של מוכר ברשות לוקח לא קנה, כמ"ש להלן, משום דס"ל שאינו קונה אלא כשגם הכלי וגם הרשות הם שלו. אבל כשאחד מהם של מוכר לא קנה, אבל דעת הרא"ש דגם כליו של לוקח ברשות מוכר, וגם כליו של מוכר ברשות לוקח הוא בעיא דלא איפשיטא, דמספקא לן אם הכלי בטל לגבי הרשות או לא, ולמעשה בשניהם לא קנה, דכל ספק בקנין אינו קונה במקום חזקת מרא קמא, כמו שנתבאר בכמה מקומות, אלא שמ"מ יש נ"מ כמ"ש הטור בשם הרמ"ה שאם קנה אותו לוקח אצל אותו מוכר שני חפצים, שהאחד היה בכליו של לוקח ברשות מוכר והשני היה כליו של מוכר ברשות לוקח, יכול הלוקח להוציא ממנו מקח אחד ממ"נ, אלא שיד מוכר על העליונה לתת לו איזה חפץ שירצה, עי' בב"י ובפרישה באריכות בביאור שיטת הרי"ף, ועי' בשו"ע אהע"ז סימן קלט ובב"ש שם ס"ק יד ובט"ז שם. ועי' להלן. (כב) רמ"א שם כדעת התוס' והרא"ש, וכתב הרא"ש הטעם דלא הוי דעתיה דלוקח לקנות קודם מדידה, אלא לדעת שימדדם ואח"כ ימשכם, אבל כשמדד המוכר ונתן לתוך כליו לא בעי למימר זיל קני, וצ"ע שמלשון הרמ"א משמע דדוקא בכלים בסימטא או ברשות שניהם בעינן מדידה או אמירה, אבל בשאר קנינים לא צריך, ואם משום סמיכות דעת מאי שנא, וכן צ"ע מ"ש מסתם חצירו, שלא מצינו דבעינן מדידה או אמירה, וצריך לומר דקנין כלי הוא קנין גרוע, וכן צ"ע אם יש חסרון מצד דעת הלוקח, מה מועיל אמירת המוכר,